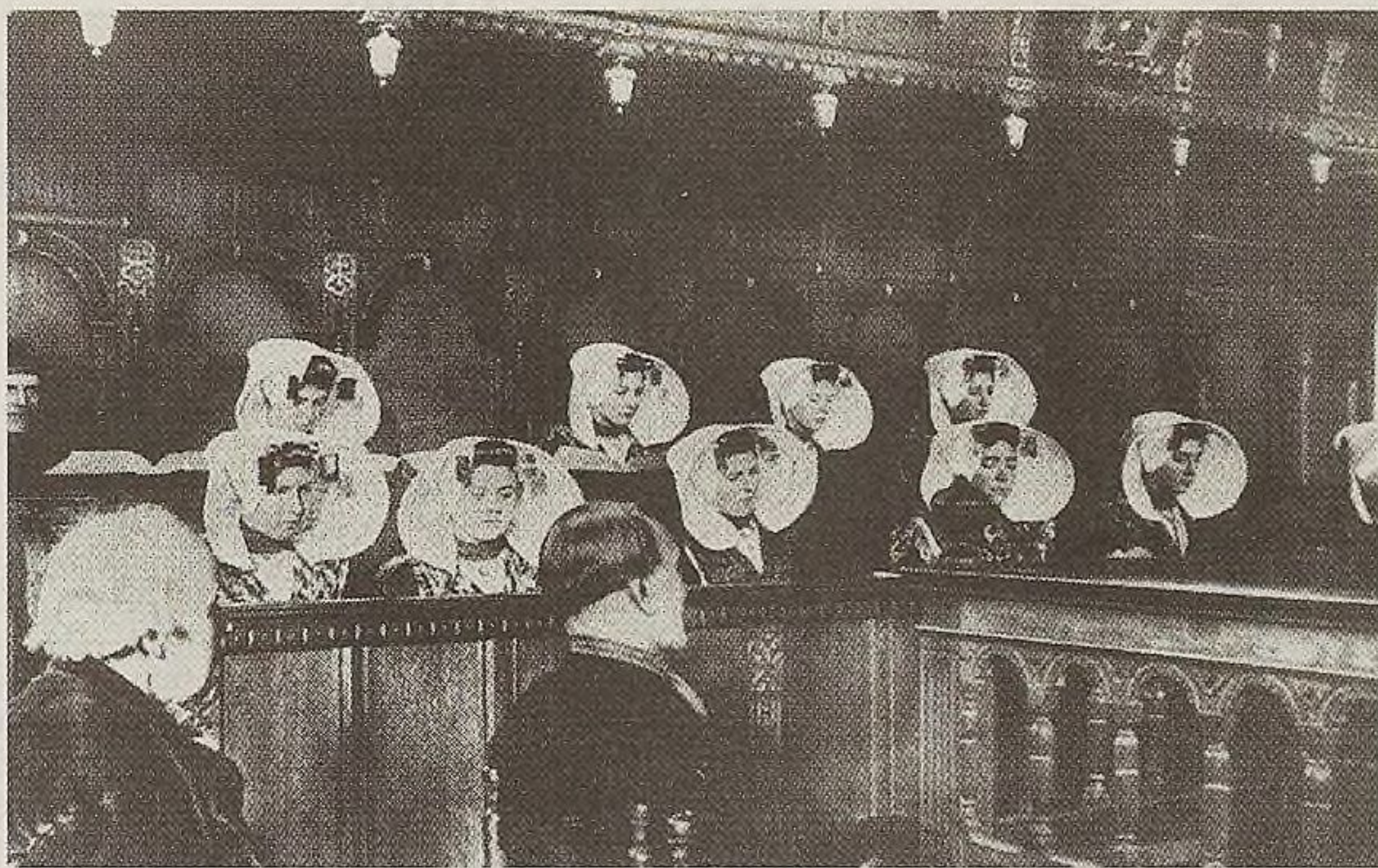


Eeuwenoude kerk met bijzondere stijl



De kerk van 's-Heer Arendskerke heeft al heel wat generaties gelovigen gezien.

door Leen Moerland

Als je met de auto van Middelburg naar Goes over de Rijksweg rijdt, rijst uit het landschap de markante toren van de kerk van 's-Heer Arendskerke op. Dit is meteen het oudste gedeelte van deze kerk. De toren dateert uit de veertiende eeuw en bestaat uit drie gedeeltes, geheel in baksteen opgetrokken, met een omloop en een markante achtkantige spits. Oorspronkelijk stonden er op de kerk nog vier hoektorentjes, maar die zijn er in de loop der eeuwen afgehaald.

De parochie van 's-Heer Arendskerke is echter al veel ouder. Deze dateert van omstreeks 1200 en had de apostel Paulus als kerkpatroon. Er bestaat echter nog steeds een verschil van mening over de echte kerkpatroon. Volgens sommigen zou het de apostel Johannes zijn. Dit zou dan uit officiële stukken blijken. De discussie hierover gaat nog steeds door.

Zoals we hierboven al zagen dateert uit de toren uit de veertiende eeuw. Het schip van de kerk werd in de vijftiende eeuw tegen de toren aangebouwd. Het is tien meter breed en twintig meter lang. Oorspronkelijk was er bij de kerk ook nog een koor, maar dit is met de voormalige sacristie in 1859 afgebroken. Aan de binnen- en buitenkant van de kerk zijn de littekens van dit koor nog steeds te zien. Op de plaats van het koor werd een consistoriekamer gebouwd. De kerk was gebouwd voor de rooms-katholieke eredienst, maar werd na de reformatie in handen genomen door de protestanten.

In de kerk zijn ook nog een preekstoel en een doophek aanwezig. Deze zijn al heel oud en stammen uit 1649. De herenbank dateert van een jaar later. De ander herenbank is een kopie van de vroegere herenbank van Baarsdorp.

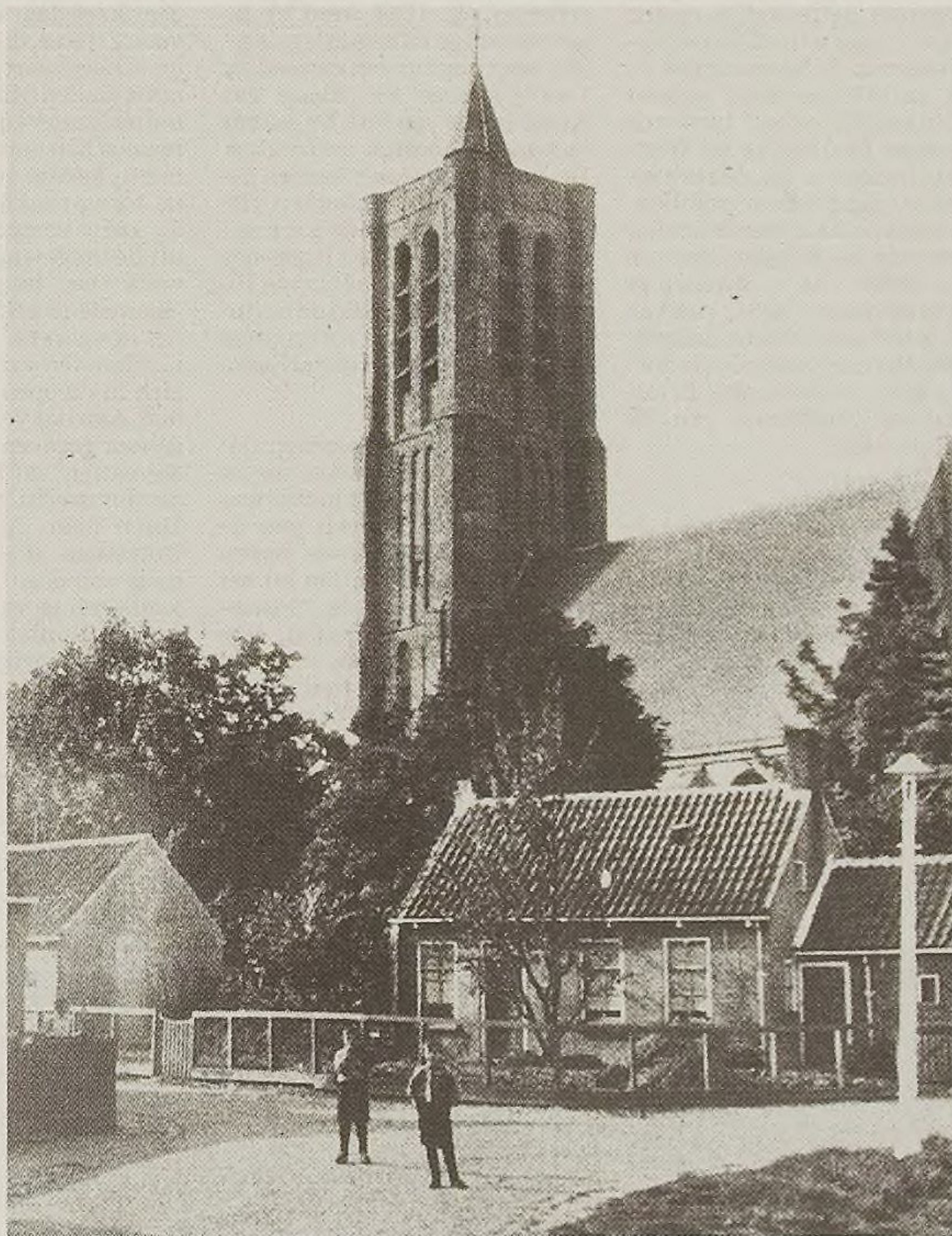
Deze werd uit het vroegere kerkje van Baarsdorp - dat gesloopt werd, overgebracht naar de kerk van 's-Heer Arendskerke.

In 1849 werd de vloer, die veel ouder was, aanmerkelijk verhoogd en ook de koepel of hemel is in deze tijd aangebracht.

Orgel

Het orgel werd in 1869 in de kerk geplaatst door de firma Fransen uit Roermond. Het kwam uit de rooms-katholieke kerk van Zierikzee. Het orgel werd toen ook nog vergroot. Het orgel is echter veel ouder. Waarschijnlijk dateert het uit 1708 en is het oorspronkelijk afkomstig uit een dorp in Belgisch Brabant.

In 1906 vond er een restauratie plaats waarbij de herenbanken en de lage zijbanken werden vernieuwd door de firma Cuypers uit Roosendaal. De restauratie was opgedragen aan de architect Verheul, die ook de restauratie van de kerk van Wemeldinge onder zijn hoede had. Deze restauratie was volgens sommigen verkeerd uitgevallen, doordat hij het dak van de kerk veranderd had. Aan de kerk van 's-Heer Arendskerke heeft hij niets veranderd. In februari 1937 werden er vier nieuwe wijzerplaten aan de toren aangebracht. Een jaar later kreeg de kerk elektrisch licht en een verwarmingsinstallatie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de kerk van zijn klokken beroofd door de Duitsers voor hun oorlogsmaterieel. Een van deze klokken, de kleinste en de oudste werd in 1946 teruggevonden op het haven terrein van Goes. De Duitsers hadden geen tijd meer gehad om deze weg te voeren. De klok had ook nog een randschrift: Soli Deo Gloria - Thomas Both me fecit 1591. Dit betekent: Alleen God zij de ere, Thomas Both heeft mij gemaakt in 1591.



De toren stamt uit de veertiende eeuw.

In de torenhal van de kerk bevinden zich nog steeds twee voorreformatische grafstenen. Het zijn de stenen van pastoor Willem Wyse en kapelaan van Duvenee. Opmerkelijk is dat deze twee geestelijken met een dag verschil gestorven zijn, namelijk op 22 en 23 oktober 1521. In de kerk heeft eeuwenlang ook nog een grafsteen gelegen van Jan de Cock van Opine en zijn vrouw Liesbeth van Schenge. Deze Liesbeth was een dochter van Arend van Schenge. Aan deze man schrijft men de opdracht toe tot bouw van de kerk. Hij was getrouwd met Geertruid van Sabbinge. De grafsteen is al heel lang verdwenen.

Kruis

Van de kerk is ook een aantal ornamenten verloren gegaan. Zo is het uit de vijftiende eeuw stammende kruis, dat op de toren heeft gestaan, momenteel te vinden in het museum De Schotse Hui-

zen te Veere. Zoals we al zagen is een van de herenbanken ook nieuw.

Ook recenter is nog geregeld aan de kerk gewerkt. In de jaren 1955 en 1956 vond opnieuw een restauratie van de kerk plaats en in de jaren zeventig van deze eeuw werden de avondmaaltafel en de standaard van de doopschaal gemaakt door de timmerman B. de Kok. Deze kwam uit 's-Heer Arendskerke en was zo genereus om deze zaken aan de kerk te schenken.

Het Avondmaalservies, dat de kerk nog steeds in zijn bezit heeft, dateert uit 1679.

Ondanks dat het kerkbezoek de laatste jaren fors terugloopt, staat de kerk van 's-Heer Arendskerke nog steeds fier overeind met zijn buitenmuren, die met natuursteen bekleed zijn. Daarom is het een van de bijzonderste kerken uit zijn omgeving en het is te hopen, dat hij nog eeuwen blijft bestaan.